

Scenekunstens betydning for børn og unge

METODEGUIDE

Udarbejdet af Seismonaut for Sjællands Teater og Teatercentrum i samarbejde med Bikubenfonden

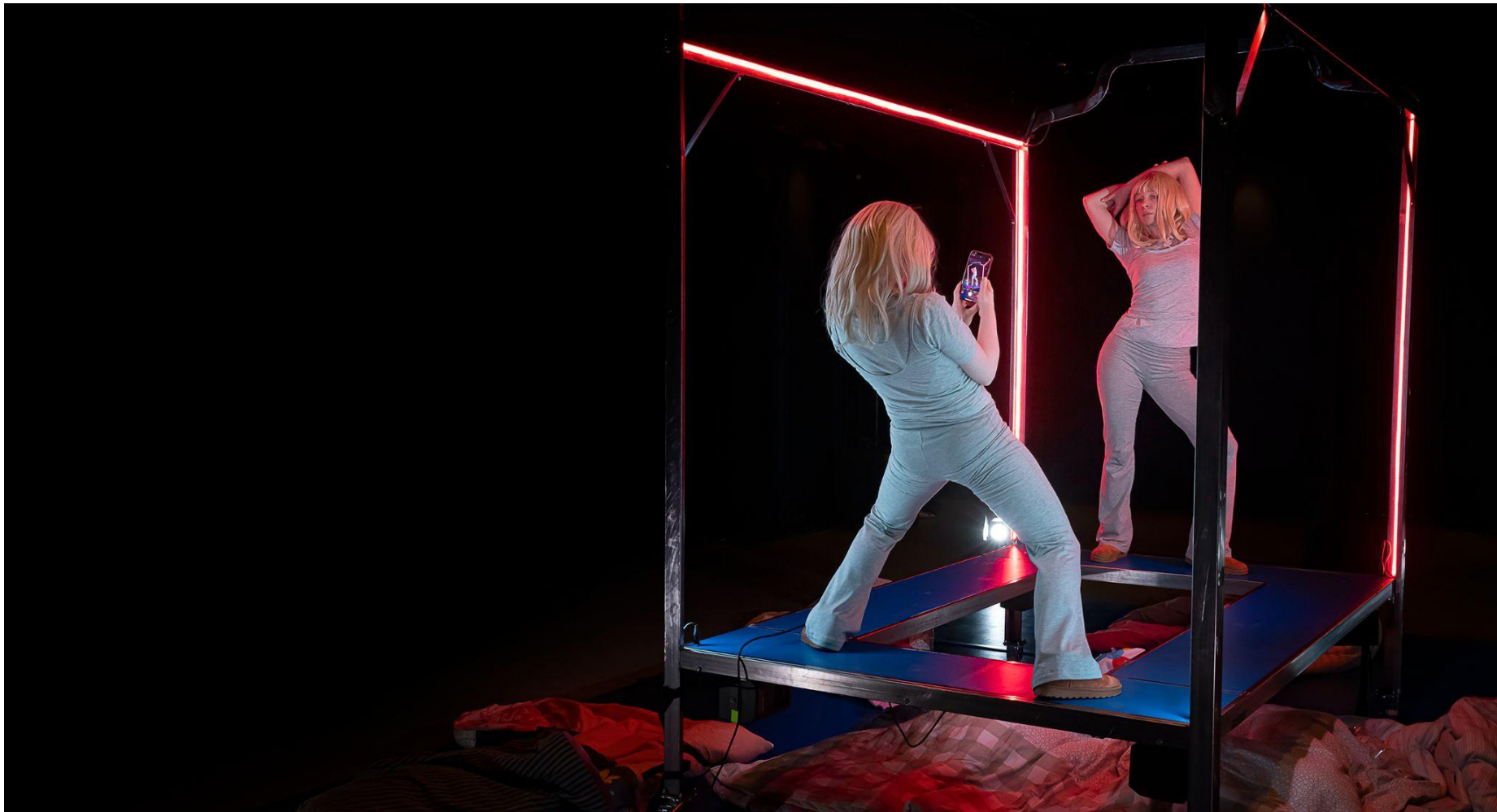

Foto: Karoline Lieberkind, *Sabotage*, Sjellands Teater

Kontakt

Sjællands Teater

Kristoffer Møller Hansen
Administrerende direktør
kmh@siteater.dk

Teatercentrum

Dorthe Skøtt Bébe
Direktør
db@teatercentrum.dk

Seismonaut

Anna Krogh Søndergaard
Seniorrådgiver
aks@seismonaut.com

Udarbejdet af Seismonaut
2024

Introduktion

- **Betydningskompasset**

Metoder

- **Interviews før forestillingen**
- **Observationer under forestillingen**
- **Snak, spræl og skab efter forestillingen**
- **Opsamlende interviews med lærere**

Anvend metoderne i din praksis

Introduktion

Til dig, der vil skabe viden og debat

Metodeguiden er et tilbud til dig, der arbejder i krydsfeltet mellem scenekunst, skole- og forvaltningsområdet. Med kvalitative metoder og Betydningskompasset, får du redskaber til at dokumentere scenekunstens betydning for børn og unge – og sætte din viden i spil.

Flere forskningsprojekter har undersøgt værdien og effekten af børn og unges oplevelser med scenekunst. Dette projekt bygger oven på disse erfaringer. Vi forsøger med Betydningskompasset at bane vej for et fælles sprog for scenekunstens betydning for børn og unge på tværs af branchen – og videre ud. Ambitionen er at gøre det lettere for scenekunstbranchen, skoleverden og kommunerne at sætte data i system for sammen at puste liv i en fælles debat om værdien og prioriteringen af scenekunstopplevelser.

Metodeguiden belyser, hvordan man ved hjælp af udvalgte, kvalitative metoder kan undersøge scenekunstoplevelseres betydning. Den er udviklet på baggrund af et pilotprojekt med

skoleklasser i alderen 6–16 år om, hvordan de oplever betydningen af scenekunst.

Betydningskompasset som analyseredskab tilbyder scenekunstbranchen et simpelt redskab til at analysere og systematisere data. Kompasset kan bruges til skabe overblik over store mængder af kvalitative data og sammenligne dem med beslægtede betydningsanalyser.

Ønsket er, at du selv bliver motiveret til at undersøge scenekunstens betydning for den målgruppe, du arbejder med, og at du ser værdien i at aktivere din viden. Det kan være ved at mobilisere en fælles samtale om scenekunstens betydning for børn og unge på tværs af scenekunstbranchen, ved at kommunikere resultaterne i den offentlige debat eller ved at bruge data som udgangspunkt for en politisk drøftelse.

“Det er så super vigtigt for eleverne at se teater. Der kommer spyt ud af munden, og det er lige før, det rammer dem. Der er plads til at lave fejl på scenen, og børnene kan snakke med skuespillerne bagefter. Det er så virkelig og hands on. Det er godt, vi giver dem de oplevelser. Der er børn, hvis familier aldrig giver dem sådan en oplevelse, derfor er det super vigtigt, at vi som skole gør det.”

Skolelærer, Bramming

Pilotprojekt baner vej

Siden 2020 har Seismonaut undersøgt betydningen af forskellige kunstformer og herudfra udviklet Betydningskompasset. Ved at undersøge scenekunstens betydning for børn og unge bliver kompasset udvidet til en ny målgruppe.

Metodeguiden bygger ovenpå en række af initiativer og projekter med fokus på at skabe viden om, hvad kunst og kultur betyder for mennesker og samfund. I 2020 satte Bikubenfonden gang i indsatsen 'kunstens betydning'. Som led i indsatsen har Seismonaut dokumenteret både billed- og scenekunstens betydning for voksne. Det er sket gennem kvalitative studier på i alt 12 kulturinstitutioner rundt om i landet. Tilgangen er også blevet anvendt til at undersøge betydningen af kulturhistoriske museumsoplevelser og biblioteker nationalt og internationalt.

Betydningskompasset og metoderne er herefter blevet anvendt i kommuner, organisationer og kulturinstitutioner landet over. Det har skabt ringe i vandet, og kendskabet til kompasset er bredt ud til flere. Nu er turen så kommet til at udvide brugen af Betydningskompasset på børneområdet ved at undersøge, hvad scenekunst gør ved børn og unge i alderen 6-16 år.

Om pilotprojektet

Udviklingen af metodeguiden er baseret på et omfattende pilotprojekt om scenekunstens betydning for børn og unge. Metoderne er udviklet og testet af Seismonaut for Sjællands Teater og Teatercentrum i samarbejde med Bikubenfonden.

Undersøgelsen bestod af kvalitative data fra +150 skolebørn i alderen 5-16 år, der har oplevet Sjællands Teaters forestilling i Korsør og Slagelse samt forestillinger på den landsdækkende festival KLAP - teaterfestival for små og store i Esbjerg, april 2024.

Dataindsamlingen er sket i 2024 i forbindelse med følgende forestillinger:

- Sabotage, Sjællands Teater
- Dronningen af disen, Randers Teater
- Buster og mig, Meridiano Teatret
- Vi har ret til at være her, Anemonen
- Tiny, Frøken Fracasos Kompagni

Metoderne er blevet finjusteret med bidrag og kvalificering fra Sjællands Teater og Teatercentrum. Dertil er følgende eksperter kommet med input:

- Sanne Mejse Ystrøm, Scenekunsts skolen
- Pernille Welent Sørensen, Professionshøjskolen Absalon

Naviger og find mønstre med Betydningskompasset

Betydningskompasset kan hjælpe dig med at komme hele vejen rundt om den betydning, mødet med scenekunst har for børn og unge. De individuelle oplevelser kan du undersøge og sætte i system med afsæt i fire former for betydning; den emotionelle, intellektuelle, kreative og sociale.

De fire betydninger danner tilsammen et Betydningskompas, som du kan bruge i din undersøgelse. Med kompasset i hånden kan du afsøge, hvilke betydninger der slår særligt ud for børn og unge i den kontekst, du undersøger.

Med Betydningskompasset har vi omsat de fire betydninger til konkrete begreber, der henhører til det, som det enkelte barn eller unge menneske selv oplever.

De fire begreber er:

- **FØLELSER**
- **TANKER**
- **INSPIRATION**
- **DANNELSE**

Forberedelse og dataindsamling

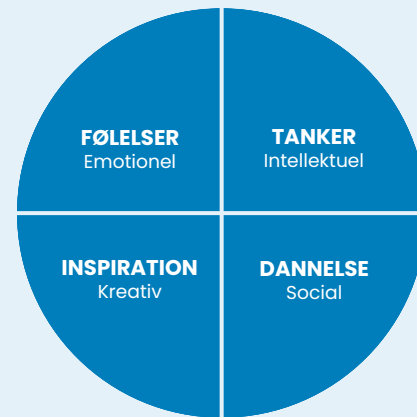
Du kan bruge Betydningskompasset, når du forbereder din dataindsamling. Opgaven er at sikre, at du spørger ind til alle fire former for betydning.

Betydningskompasset er grundlæggende en teori, som du efterprøver empirisk. Det handler derfor om at afsøge, hvordan og i hvilket omfang børnene og de unge oplever de forskellige betydninger. Tilgangen til at forstå den oplevede betydning for det enkelte menneske er åben og bred. Det er centralt for undersøgelsen, at alle betydninger er lige velkomne. Alt fra kropslige reaktioner, umiddelbare indfald, reflekterede overvejelser og følelsesmæssige udbrud vil være en del af datamaterialet, der skal bidrage til at nuancere forståelsen af betydningen.

Analysefasen

Når du har indsamlet data og efterfølgende analyserer den, kan du bruge Betydningskompasset igen. Nu bruges det til at sætte ramme om formidlingen af dine resultater. Som et sprogligt stillads for din analyse og formidling. Det er også muligt at arbejde eksplorativt og starte uden en forudgående teori. Vi anbefaler imidlertid, at du anvender kompasset, da de fire betydningsformer er solidt belyst på baggrund af forskning og praksis og er et godt fundament at bygge videre på.

Figur 1: Betydningskompasset
Udviklet af Seismonaut

Metoder

Fire metoder til din undersøgelse

I de følgende kapitler viser vi, hvordan du kan udføre undersøgelsen. Det sker gennem fire kvalitative metoder, der på forskellig vis indfanger børnene og de unges subjektive og sanselige oplevelser og deres refleksioner om betydningen af scenekunst for dem.

De fire metoder er:

- **Interviews før forestillingen**
- **Observationer under forestillingen**
- **Snak, spræl og skab efter forestillingen**
- **Opsamlende interviews med lærere.**

Metoderne er valgt ud fra, at de både repræsenterer en kropslig, kreativ og sproglig tilgang, ligesom de både belyser selve oplevelsen og den efterfølgende kumulative betydning. Ved at kombinere alle fire metoder har du mulighed for at afdække mange nuancer af scenekunstens betydning.

Hvis du er udfordret af ressourcemæssige forhold, anbefaler vi, at du genbesøger det specifikke formål med din undersøgelse og udvælger de metoder, som du vurderer bedst kan besvare netop dine undersøgelsesspørgsmål. Er du i tvivl, er du altid velkommen til at kontakte Seismonaut, Sjællands Teater eller Teatercentrum og få et par gode råd med på vejen til dit projekt.

1 – Interviews før forestillingen

Få forhistorien med

1 – Interviews før forestillingen

Korte interviews med børnene og de unge i foyeren lige før forestillingen giver viden om, hvilke forventninger, forkendskab og forberedelsesniveau skoleeleverne har forud for scenekunstoplevelsen.

Der er stor forskel på, hvilket forkendskab børn og unge har med scenekunst. Og det har både betydning for den måde, de oplever forestillingen på, og den måde de deler deres indtryk bagefter. Nogle har måske aldrig set en forestilling før, mens andre kan være entusiaster, som også selv holder af at spille teater. Ligeledes vil det variere, hvor meget og hvordan klassen har forberedt sig på det stykke, de skal ind og se. Det er derfor en god ide, at foretage indledende korte interviews med børnene og de unge.

De indledende interviews er samtidig en unik mulighed for at få en én til én-dialog med børnene og de unge om, hvad deres oplevelser og umiddelbare tanker omkring scenekunst er. Børnene og de unge får mulighed for at sætte ord på, hvad scenekunst repræsenterer for dem, og hvilken plads kunstformen har i deres liv. De personlige oplevelser og minder med scenekunsten kommer frem, og de første

indikationer på betydningen hos det enkelte barn og unge træder frem. Det er samtidig en god referenceramme til samtalen med skoleklassen efter forestillingen.

Tag udgangspunkt i børnene og de unges umiddelbare svar i interviewene, hvorefter du kan spørge ind og få uddybet.

Husk Betydningskompasset!

Hav Betydningskompasset for øje, så du er opmærksom på, hvad der tydeligst kommer frem af dimensionerne i de svar, der kommer. Er det følelser, tanker, det sociale eller det kreative, der dominerer? Og hvordan kommer det til udtryk? Noter løbende dine refleksioner ned.

Fordele

Metoden skaber et intimt rum ved at give stemmen til det enkelte barn/unge menneske. Evt. sammen med 2-3 andre klassekammerater. Hvert barn/unge fra klassen kommer derved i tale i undersøgelsen. Det skaber bredde i undersøgelsen og indblik i, hvad scenekunst betyder for den enkelte, og hvilke forskellige pladser kunstformen har i skoleelevernes liv. Ved at tale om scenekunst før forestillingen, er det desuden nemmere at tale om kunstformen generelt uden at tage udgangspunkt i det enkelte stykke.

Forbehold

Der kan være praktiske udfordringer ved at tale med de mange børn og unge lige før forestillingen. Interviewene foregår lige uden for selve scenerummet, og der kan være uro og praktiske hensyn at tage. Mange vil gerne interviewes nu og her, der kan være larm og nogle skal tisse. Det stiller krav til interviewerens evne til at rammesætte og være fleksibel.

1 – Interviews før forestillingen

Gode råd

Du har kort tid til at interviewe mange, og de fleste børn vil være ivrige for at blive interviewet. Det er derfor vigtigt at have en klar plan for formålet med undersøgelse og en vished om, hvornår du kan afslutte det ene interview for at starte det næste. Stil kun 3-5 spørgsmål. Såfremt det er muligt, er det godt, hvis I kan stille op med 2-3 personer, så I har tid til at tale med alle børn. Accepter dog præmissen om, at formatet er kortfattet. Du får mulighed for at stille uddybende spørgsmål efter stykket.

Gør brug af følgende råd, når du interviewer børnene og de unge:

- Vær imødekommende og rar over for børnene. Du skal åbne op for deres tillid, og de har ikke mødt dig før.
- Gør det klart, at børnene skal svare ærligt, at du er nysgerrig på deres tanker, og at der ikke er noget korrekt eller forkert svar.
- Hvis du interviewer i grupper med 3-4 personer, så sørg for, at alle kommer i tale. Spørg ind til de svar, der kommer og vær nysgerrig for den dialog, der opstår mellem børnene.
- Husk på/notér børnenes navne og pointer – og følg op på dem til øvelserne efter forestillingen.
- Optag dine interviews, så du citerer korrekt og ikke skal notere alt ned undervejs, men er nærværende, når du står over for børnene.

Eksempler på spørgsmål

- Hvornår var første gang, du var i teatret? Hvad husker du?
- Er der forskel på at være i teatret med skolen og med familien? Hvilken?
- Hvad forventer du af det, I skal se i dag?
- Har du tænkt over, at det er rigtige, ægte mennesker, der optræder på scenen? Hvad gør det ved din oplevelse?

2 – Observationer under forestillingen

Indblik i det umiddelbare

2 – Observationer under forestillingen

Observationer i forbindelse med forestillingerne giver indblik i hvilke umiddelbare reaktionsmønstre, der kommer til udtryk både individuelt og kollektivt, når børn og unge oplever scenekunst.

Observationerne foregår i og omkring det sted, hvor forestillingen udspiller sig. De tager udgangspunkt i adfærden hos det enkelte barn eller unge menneske og har samtidig fokus på, hvordan den samlede flok agerer som publikum.

Observationerne kan være gode indikatorer for, hvad børnene og de unge oplever, og hvordan samspillet med publikum og skuespillere har indflydelse herpå. Metoden giver en fornemmelse af, hvordan stemningen blandt skoleeleverne bliver påvirket af det, der foregår på scenen, og hvordan de som publikum reagerer undervejs. At være med til at opleve forestillingen er samtidig en stor fordel, når man bagefter skal tale med børnene og de unge, hvor de vil referere til stykket.

Observationerne kan her fungere som nøgle og fælles afsæt til, at børnene og de unge kan nuancere og kvalificere de oplevelser, de har gennemgået i løbet af forestillingen.

Observationerne skal være rettet mod de mange forskellige elementer, der indgår som del af oplevelsen. Hav derfor opmærksomheden rettet mod børnene og de unge; deres interaktion, samtaler, kropssprog, klap, grin og andre reaktioner. Det er samtidig centralt at indtænke, hvordan stemningen, selskabet og de ritualer der følger med en scenekunstoplevelse, også indgår som betydningskabende elementer.

Husk Betydningskompasset!

Hav Betydningskompasset for øje, så du er opmærksom på, hvad der tydeligst kommer frem af dimensionerne i de observationer, du gør dig. Er det følelser, tanker, det sociale eller det kreative, der dominerer i deres svar? Og hvordan kommer det til udtryk?

Fordele

Observationerne giver et billede af, hvad og hvordan børnene og de unge oplever i mødet med scenekunst. Metoden giver adgang til de umiddelbare reaktioner, samtaler og handlinger.

Førstehåndsoplevelserne er de rå udtryk af scenekunstens betydning for det enkelte barn eller unge menneske. De er givende for at forstå, hvilke stemninger, følelser og udtryk, der kendetegner en scenekunstoplevelse. Samtidig giver de en fælles referenceramme for den videre dialog om forestillingen efterfølgende.

Forbehold

Observationer er centrale for undersøgelsens kvalitet og nødvendige for et fælles udgangspunkt i øvelserne bagefter. Men det kan samtidig være vanskeligt at udføre dem på grund af mørket og vanskelige vinkler. Som observatør kan man dog få meget ud af at mærke stemningen i rummet.

2 – Observationer under forestillingen

Gode råd

At observere børnene og de unge skal ske i en balance der sikrer, at eleverne ikke føler sig observeret, samtidig med at du får detaljerne med. Her er mørket en hjælp for dig.

Hav fokus på de sociale dynamikker og på hvordan børnene og de unge reagerer på den fælles oplevelse, det er at se forestillingen. Hvordan indgår de som en slags 'fælles krop', der agerer ens ved at klappe, grine o.l.? Og hvad betyder det for oplevelsen? Hvornår går de omvendt ind i et mere introvert rum, hvor de forholder sig begrænset til hinanden? Disse observationer kan blive brugt som udgangspunkt for en dialog efter forestillingen.

Gør brug af følgende råd, når du observerer børnene og de unge:

- Hav en diskret notesbog og skriveredskab med.
- Placér dig taktisk i rummet, så du har bedst muligt overblik over børnene og de unge.
- Vær opmærksom på din egen oplevelse, og notér dem ned undervejs.

Forslag til opmærksomhedspunkter

- Samtalerne og stemningen ved indgangen og **lige før stykket** går i gang
 - Hvilken stemning/energi har publikum?
 - Hvad taler de om?
- Børnene og de unges adfærd **under stykket**.
 - Hvordan sidder de?
 - Hvordan reagerer de? (Kropssprog, verbale udbrud)
 - Hvad aktiverer dem som publikum?
 - Hvordan interagerer stykket med publikum?
 - Hvordan interagerer publikum med hinanden?
 - Hvilken stemning/energi har det samlede publikum?

Min egen oplevelse af forestillingen

- Hvordan sidder jeg?
- Hvilken stemning kom jeg i?
- Hvilke dramaturgiske virkemidler bliver der brugt?
- Hvad gør det publikums tilstedeværelse ved mig?

3 – Snak, spræl og skab efter forestillingen

Få betydning frem med kreativitet

3 – Snak, spræl og skab efter forestillingen

Nogle børn udtrykker sig nemmest med ord. Andre gennem bevægelse eller ved at skabe noget. Metoden snak, spræl og skab inviterer til forskellige former for udtryk. Det verbale, kreative og fysiske.

For at tilgodese andre udtryksformer end de verbale alene, inviterer metoden "snak, spræl og skab" børnene og de unge til at fremkalde og genoptage deres scenekunstopplevelser på forskellige måder. Her anerkender vi, at der er forskellige måder at bearbejde scenekunstopplevelser på. Nogle gør det med ord, nogle med kroppen, nogle ved selv at spille teater, og nogle trives bedst med at materialisere oplevelsen i noget kreativt.

Metoden er et grundigt forløb, der tager 45 minutter efter forestillingen. Her bearbejder børnene og de unge først oplevelsen af det stykke, de netop har set, og dernæst (og mestendels) betydningen af scenekunst i mere generel forstand.

En væsentlig del af metoden er at formå at gøre børnene trygge og engagerede, så de er klar til at udtrykke sig. Derfor starter vi med en simpel boldleg med lavt præstationspres,

hvor alle bidrager. Herefter taler børnene sammen to og to, hvorefter de bliver inviteret til at udtrykke sig i plenum.

Efter intro-øvelserne forsøger vi at genbesøge de følelser, tanker, fysiske oplevelser og ideer, børnene og de unge oplevede i forbindelse med forestillingen.

Vi gennemgår forskellige øvelser, hvor vi søger at motivere en variation af udtryksformer.

Husk Betydningskompasset!

Hav Betydningskompasset i baghovedet og vær opmærksom på, hvad der tydeligst kommer frem af dimensionerne, når I laver øvelserne. Er det følelser, tanker, det sociale eller det kreative, der dominerer i deres svar? Og hvordan kommer det til udtryk?

Fordele

De forskellige øvelser åbner for forskelligartede muligheder for at udtrykke sig og giver et bredt engagement hos børnene og de unge. De får mulighed for at kunne udfolde sig kreativt og materielt genskabe betydningen af den oplevelse, de har haft med scenekunst.

Forbehold

Det kan være en udfordring at skifte fokus fra den forestilling, skoleeleverne lige har set til et generelt blik på scenekunstens betydning.

Dertil ligger der også en både tidsmæssigt og metodisk udfordring, når man beder børnene om at skabe noget nyt fx at tegne en tegning eller modellere noget. De kan fortabe sig i det kreative projekt og fralægge sig fokus på formålet med undersøgelsesspørgsmålet om, hvad scenekunst betyder for dem. Her ligger kunsten i at holde en balance, hvor man både fastholder et fokus på betydningen af scenekunst, samtidig med at man accepterer præmissen om, at fokus forskyder sig undervejs.

3 – Snak, spræl og skab efter forestillingen

Gode råd

Det er vigtigt at sætte scenen. Børnene og de unge skal forstå, hvorfor de er med til øvelsen, og hvad der er formålet med undersøgelsen.

Det kan samtidig være grænseoverskridende for skoleeleverne at give udtryk for, hvad scenekunst betyder for dem. Start derfor i små grupper og med åbne spørgsmål, der ikke kræver et højt præstationsniveau.

Gør det tydeligt for de børn og unge, du taler med, at de er vigtige for projektet. Indledningsvist kan du/I fortælle følgende til børnene og de unge:

- Vi er nysgerrige for at høre, hvad scenekunst gør ved jer.
- Vi er interesserede i jeres ærlige og umiddelbare svar. I skal ikke være bange for at sige noget forkert. Bare sig, hvad der falder jer ind.

3 – Snak, spræl og skab efter forestillingen

Sådan gør du

Metoden varer 45 min. og forløber i 4 steps. Hvis det er muligt, foregår øvelsen i teaterkulisserne. Rummet bliver inddelt i tre zoner, der hver repræsenterer følelser, bevægelse og formgivning. Dette for at rammesætte tydeligt og gøre børnene aktive.

Gennem en faciliteret proces fører du børnene gennem alle zonerne én af gangen.

Step 1: Introduktion og opvarmingsleg med bold (5 min)

Stil børnene i en cirkel. Gør børnene trygge ved at starte med en simpel øvelse. Du kaster en bold rundt, og den der har bolden siger et ord eller en ting, som er i et teater (fx kulisser, lys, scene, replikker).

Step 2: Zonen 'følelser' – (10 min)

Børnene stiller sig ved zonen. Vi deler grupper af 2 og 2, hvor eleverne deler med hinanden, hvad der gik igennem dem, da de så forestillingen. Vi taler herefter sammen om, hvad de talte om, og spørger ind til, hvad de oplevede i deres egen krop og hvilke elementer i forestillingen, de kunne genkende fra deres eget liv.

Step 3: Zonen 'bevægelse' – (10 min)

Her beder vi børnene om at sætte sig ned på en måde, der minder om den, da de så stykket. Ideelt set er de stadig i scenekunstrummet og kan tage plads på den stol/sted, de befandt sig på, da de oplevede stykket. Alternativ sætter børnene sig ned og forestiller sig, at de sidder og ser stykket igen. Vi beder dem om at lukke øjnene og genkalde sig oplevelsen.

Tag her udgangspunkt i de observationer, der er blevet gjort af den adfærd og de reaktioner, skoleeleverne havde, da de så forestillingen. Fx skreg de, da x skete eller grinte? Bed eleverne om at fremkalde deres oplevelse og få dem til at uddybe den med ord og evt. handling.

Step 4: Zonen 'formgivning' (15 min)

Forslag til introduktion:

“Luk øjnene og slap af. Mange af os har prøvet at miste noget. Det kan være et stykke legetøj, et kæledyr, en ven eller måske en bedsteforælder. Forestil jer så, at vi mistede teatrene. I skal forestille jer en verden, hvor der ikke var sådan en oplevelse, som vi lige har haft, det fandtes ikke. Nu skal I tegne eller forme i modellervoks noget, I ville gå glip af, hvis det var sådan. I skal ikke tænke på, hvordan tegningen eller modellervoksen ser ud, det må gerne være grimt. I får 3 minutter. Hvad ville I gå glip af i en verden uden teater?”

Når eleverne er færdige med at tegne og forme, spørger vi, hvad de har tegnet eller modelleret.

4 – Opsamlende interviews med lærere

Få konteksten med

4 – Opsamlende interviews med lærere

Lærerinterviews kan skabe viden om, hvilken plads scenekunst har i undervisningspraksisser, og hvordan lærere oplever, at scenekunstoplevelsen har præget eleverne.

Lærerinterviews bliver afholdt for at danne et helhedsblik på den oplevelse, læreren har haft i forbindelse med at have haft sin klasse med til en scenekunstoplevelse. Vi interviewer den samme lærer, som har deltaget med klassen i de tidligere forløb.

Ved at spørge ind til lærernes oplevelser får vi indblik i, hvad læreren oplever, at forestillingen har betydet for børnene. Læreren har i nogle tilfælde arbejdet videre med forestillingen tilbage på skolen, og kan berette om, hvordan klassen har bearbejdet scenekunstoplevelsen og taget den til sig. Læreren kan samtidig sætte det at opleve scenekunst som elev i skolesammenhæng i en didaktisk kontekst.

Læreren kender hver enkelt elev og de dynamikker, der er i klassen. Herigennem kan læreren gøre rede for, hvordan oplevelsen med scenekunst har påvirket klassen efterfølgende og gå i dybden med viden om, hvilken betydning det at være i teatret har haft for klassen.

Husk Betydningskompasset!

Hav Betydningskompasset for øje, så du er opmærksom på, hvad der tydeligst kommer frem af dimensionerne. Er det følelser, tanker, det sociale eller det kreative, der dominerer i deres svar? Og hvordan kommer det til udtryk?

Fordele

Lærere kender sine elever og den undervisningssammenhæng, scenekunstoplevelserne udspiller sig i. De har et værdifuldt udgangspunkt for at kunne belyse, hvilken betydning scenekunst har for de børn, undersøgelsen handler om. Læreren kender i flere tilfælde til klassen og elevernes adfærd og deres interesseområde og kan hjælpe med at sætte deres oplevelse med scenekunst i kontekst til det liv, de har til dagligt.

Forbehold

Husk at læreren ikke selv er barn eller ung, men repræsenterer eleven ud fra sin egen oplevelse. Man kan ikke tage lærerens oplevelse som et ét til ét vidne om den oplevelse, den enkelte elev har haft, men snarere som en fortolkning og perspektiv på klassens oplevelse fra lærerens perspektiv.

4 – Opsamlende interviews med lærere

Gode råd

Lærere kan være svære at få kontakt til og få en aftale med. Interviewet ligger ud over deres faste arbejdsopgaver, og for at få dem engageret skal formålet med undersøgelsen være tydelig.

Gør brug af følgende råd, når du henvender dig til lærerne:

- Gør det klart at interviewet er kort og telefonisk, så det er nemmest muligt for læreren at deltage.
- Gør det tydeligt for læreren, hvad der er projektets formål, så I kan mødes om det i samtalen. Er det fx for at styrke det lokale politiske engagementet omkring scenekunsten, så fortæl det til læreren.

Forslag til spørgsmål i interviewguide

1. Hvilke reaktioner har der været på stykket blandt klassen efterfølgende?
2. Hvad tror du, der har sat sig særligt fast fra oplevelsen hos dine elever? Hvorfor netop dette?
3. Hvordan har I efterfølgende arbejdet med teateroplevelsen?
4. Hvad oplevede du, at oplevelsen gjorde for fællesskabet i klassen?
5. Hvad gjorde det for dig som lærer og din relation til børnene, at I har haft en fælles teateroplevelse?
6. Hvad tror du, at scenekunstopplevelser betyder for børn og unge på et mere generelt plan?

**Anvend metoderne i
din praksis**

“Skolesystemet skal anerkende teatret mere. For teatret kan noget særligt. Det er et sensitivt rum; et slags laboratorium, hvor man som barn har mulighed for at føle ting, man måske allerede har været igennem, eller ikke følt endnu: Død, tab, sorg, glæde. Man kan steppe ind og ud af det, og man kan genkende sig selv. Teater kan også få os til at mødes. Det kan samle os, og på den måde gøre verden større.”

Pernille Welent Sørensen, professionshøjskolen Absalon.

Sådan laver du analysen

Når data er indsamlet, er du halvvejs i mål. Sørg for at sætte tid og ressourcer af til at bearbejde og analysere data og formidle resultaterne.

Før du kan fortælle verden om dine resultater, skal du først have systematiseret og analyseret dine data. Det er en proces, der kræver, at du sætter god tid af. Dine data vil typisk være en kombination af noter, interviewreferater, billeder, videomateriale og lydoptagelser – og typisk ét stort rod, indtil du får det systematiseret.

Derfor er det en god idé at starte med at digitalisere alle håndskrevne noter. Det er et møjsommeligt arbejde, men det betaler sig, fordi det giver et søgbart overblik. Hvis du vælger at optage dine interviews og samtaler og efterfølgende gør brug af et online transskriberingsprogram, kan denne del klares hurtigere.

Når data er digitaliseret, er et oplagt næste skridt at udvikle en citatbank. Den laves ved at gennemgå alle interviewreferater og andet materiale for citater, der indkapsler en god pointe eller et gennemgående tema. I analysefasen såvel som i formidlingen er citater en helt central ressource.

Brug Betydningskompasset i din analyse

Når data er systematiseret, kommer analysefasen. Der er mange forskellige måder at gøre det på. Analysen handler grundlæggende om at identificere gennemgående temaer og mønstre. Her anbefaler vi, at du tager Betydningskompasset i brug som hjælp til at identificere de fire dimensioner i dit datamateriale. Det kan også være interessant at se efter modsætninger eller fravær af tydelige mønstre i data. Det kan bidrage til at nuancere resultaterne eller identificere blinde vinkler, som kan være genstand for øget opmærksomhed ved næste undersøgelse.

Husk at respondenterne skal godkende brug af billeder og video. Her kan der være en udfordring i arbejdet med børn og skole, og det vil kræve, at man søger godkendelse gennem forældrene. Typisk vil citater være anonymiserede, dog med angivelse af alder og køn.

Sådan bringer du resultaterne i spil

Ved at udbrede resultaterne, kan du som kulturaktør, underviser eller forvaltningsmedarbejder bidrage til bevågenhed og udvikling på jeres område. Både indadtil i jeres organisation og på et strategisk, politisk niveau.

For at sætte skub i den offentlige samtale om scenekunstens betydning for børn og unge er formidlingen af undersøgelsen et godt redskab. Før du går i gang, kan det være en god idé at have modtagere og formål for øje. Hvis du vil bruge undersøgelsen som afsæt for nye samtaler eller netværk på tværs af scenekunstbranchen, skoler og kommune, kan du eventuelt etablere samarbejdet, inden du igangsætter undersøgelsen. Du står stærkere, hvis din modtager og/eller samarbejdspartner også venter på resultaterne.

Giv resultaterne liv

Kvalitative data har den styrke, at man kan komme helt tæt på, og derfor handler det også om at synliggøre mennesket i formidlingen. Grafer og diagrammer er ikke centrale, ligesom det ikke er retvisende at beregne procenter af kvalitative data.

Citater fra undersøgelsen er derimod en essentiel ressource til at gengive de pointer, temaer og mønstre, der er fremkommet i analysen. Det kan suppleres med billedmateriale, da det styrker troværdighed og opmærksomhed og gør udsagnene mere relaterbare. Det kan også være en mulighed at bruge video, da det giver en virkelighedsnær fornemmelse af konteksten for udtalelserne.

Det er også muligt, at din kvalitative analyse kan få yderligere værdi i samspil med kvantitative data, hvis du og dine samarbejdspartnere arbejder med det.

Følg op på undersøgelsen

Det centrale er, at resultaterne bliver forankret hos de relevante aktører efterfølgende, så de bliver en del af det videre udviklingsarbejde. På tværs af aktører fra embedsværk, skoleområdet og scenekunstbranchen kan der være fælles interesse i, at flere børn og unge får adgang til scenekunstoplevelser. Data, herunder lokale indsigter, kan bidrage med legitimitet til den videre drøftelse og forankring.

Afhængig af din indsats samt dine samarbejdspartnere og modtagere, kan du aktivere undersøgelsen på forskellige måder - eksempelvis:

- **Kommunikation** – brug data og de gode eksempler til at belyse værdien af børn og unges møde med scenekunst i din lokale kontekst – både offentligt og internt.
- **Mobilisering** – aktiver data som afsæt for at mobilisere og skabe en større samtale på tværs af eksempelvis scenekunstbranchen, skoleområdet eller kommuner.
- **Prioritering** – sæt data i spil som udgangspunkt for en politisk drøftelse om prioritering af scenekunst til børn og unge, med udgangspunkt i scenekunstens betydning for børn og unge og de potentialer, der ligger i at møde dem, der hvor de er – eksempelvis i skolen.

SEISMON¹UT